

Хлібне перемир'я

Що робити, коли не довіряєш навіть найближчим рідним? Як вибратися з пастки, до якої сам себе загнав? Кому можна розповісти про найважливіше, якщо мову злаmano, а вміння слухати й розуміти залишилося в довоєнному минулому? Події п'єси «Хлібне перемир'я» відбуваються влітку 2014 року. Історія однієї смерті поступово перетворюється на історію цілого покоління, на історію стосунків між дітьми та батьками, на історію зради й недовіри, сповнену комічних слів і трагічних сенсів, поєднувати які так досконало вміє Сергій Жадан. Війна триває, і жодне перемир'я не здатне загоїти завданих ран: вони й далі нитимуть, назавжди змінюючи життя людей, які зовсім не збиралися воювати.

Сергій ЖАДАН
ХЛІБНЕ ПЕРЕМИР'Я

Сергій ЖАДАН
ХЛІБНЕ ПЕРЕМИР'Я

п'єса

Meridian Czernowitz

МСЗ

MERIDIAN CZERNOWITZ
МЕЖНАРОДНА ЛІТЕРАТУРНА
КОРПОРАЦІЯ

Сергій Жадан

Хлібне перемир'я

П'еса

Meridian Czernowitz

2020

УДК 821.161.2-31
Ж 15

Жадан, Сергій

Ж 15 Хлібне перемир'я [Текст] : п'єса / Сергій Жадан. – Чернівці : Меридіан Черновіц, 2020. – 128 с.

ISBN 978-617-7807-04-8

Що робити, коли не довіряєш навіть найближчим рідним? Як вибиратися з пастки, до якої сам себе загнав? Кому можна розповісти про найважливіше, якщо мову злаmano, а вміння слухати й розуміти залишилося в довоєнному минулому? Події п'єси «Хлібне перемир'я» відбуваються влітку 2014 року. Історія однієї смерті поступово перетворюється на історію цілого покоління, на історію стосунків між дітьми та батьками, на історію зради й недовіри, сповнену комічних слів і трагічних сенсів, поєднувати які так досконало вміє Сергій Жадан. Війна триває, і жодне перемир'я не здатне загоїти завданих ран: вони й далі нитимуть, назавжди змінюючи життя людей, які зовсім не збиралися воювати.

На суперобкладинці та в художньому оформленні книжки використані фото з особистого архіву Сергія Жадана.

Жодну частину з цього видання не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі без письмового дозволу видавництва.

© Меридіан Черновіц, 2020
© Сергій Жадан, 2020, *текст і фото*
© Сергій Макаренко, Ірина Шишкова, 2020,
обкладинка

ISBN 978-617-7807-04-8

Усі права застережено

Хлібне перемир'я

П'еса

*І пам'ятати про тебе, сходиться і розгортати полот-
но пам'яті, передавати знання про тебе з рук до рук, ніби
посуд із водою. Промовляти ім'я твоє, нагадуючи самому
собі про незворотність усього, що сталося, і неминучість
усього, що чекає надалі. Голос мій раниться об звучання
твого імені, зривається, надламується, мов очеретяне
стебло під дитячою рукою. Що буде з нами, тими, кому
дісталася розкіш споглядання, розкіш спогадування, що
нам робити з нашим минулим, яке виявилось сильнішим
за нас, голоснішим, наснаженішим? Спогади наші зрушу-
ються повітрям, як вітрило, обертають нас за сонцем,
наповнюють нас гіркотою смутку, роблять серця наші
болючими, ніби рани, отримані в дитинстві.*

*У пам'яті нашої освітлюються з ночі вогні домів, чути
ріку за містом, і в небі викладено дивну карту цього світу,
карту всіх його секретів, усіх закутків і западин. У пам'я-
ті нашої росте трава на подвір'ях, оголюється, наче жі-
ноча шкіра, річковий берег по зимі, все ближчими стають
голоси, які вчили нас розмовляти з речами, з деревами,*

1

Двоповерховий будинок. Не надто багатий, ремонту років десять, мало меблів. Видно, що й раніше господарі жили не надто заможнo, а тепер і взагалі – не найкращі часи.

На першому поверсі: ліворуч – холодильник, далі душова кімната, без дверей, шафа з одягом, праворуч – канапа. Посеред кімнати – великий стіл. На підлозі – килим. На другому поверсі: ліворуч – кімната із зачиненими дверима, праворуч – відкритий куток із ліжком.

За столом сидить Толік. Тридцять із чимось, босий, у довгих шортах, яскравій гавайській сорочці. Їсть пластівці з миски.

Заходить Антон, його старший брат. У джинсах, білій сорочці й піджаку, з портфелем у руці.

Антон знервований. А ось Толік спокійний. Відривається від тарілки.

Толік. Шо ти?

Антон. Моста нема.

Толік. Так його давно нема. Тиждень, як розбили. До перемир'я ще.

Антон. Ну так я ж не знав.

Толік. Додому приїжджати частіше треба, Вася.

Антон (*нервово*). Додому? Ти сам коли мені дзвонив во-
станне?

Толік. А шо тобі дзвонити? Ти шо – справочна?

Антон. Чорт, Толя. Моста нема.

Толік. Ну да, нема.

Антон. Я машину на блокпосту оставив, на тому березі.

Толік. Ну й дурак.

Антон. Сам дурак. Сказали: дядя, машину – на блокпост,
сам – уплав.

Толік. Ну все, забудь про джип.

Антон. Ну як це – забудь? Оддадуть. Порішаємо.

Толік. Ага...

Антон. Шо, не оддадуть?

Толік. Оддадуть. І заправлять. Хоч не стріляють – і то добре.

Антон. Давно не стріляють?

Толік. З понеділка. Перемир'я. Хлібне.

Антон (*заклопотано*). Ну да, ну да. Хлібне. Мене лод-
кою надувною перевезли. Сюда ж із центру тепер не

доберешся. Така дорога була, строїли її всім миром. А міст? Його ж коли відкривали, митрополит приїжджав, освячував. Все розбили, джип забрали... Де вона?

Толік (*продовжує їсти*). Нагорі.

Антон. А чьо нагорі?

Толік (*вибухає*). Ну а чьо мені її – за стіл сажать?

Антон хоче щось сказати, стримується. Підходить до холодильника, зазирає туди.

Антон. Поїсти є шо?

Толік. Пиво є.

Антон. О (*дістає пиво*). Тепле!

Толік. Так холодильник же виключений, Вася! Електрики нема. Розбили.

Антон. Так для чого ж ти його в холодильник поставив?

Толік. Чорт, а ти пиво не в холодильник ставиш?

Антон. У холодильник.

Толік. Вася ти.

Антон стримується, підходить до столу, відкриває пиво, довго п'є, ставить пляшку на стіл. Відкриває свій портфель, дістає звідти консерви.

Антон. Відкрий собі, а то – як студент.

Толік. Спасибі, брат.

Антон ставить банки на стіл, підходить до Толіка, нерішуче мовчить, потім обхоплює голову Толіка руками, притискає його до себе, незграбно обіймає. Починає плакати.

Антон. Нічого, брат, нічого. Яюсь буде. Нічого.

Толік мовчить. Антон виплакується, рукавом однієї руки витирає сльози, другою рукою далі тримає Толіка за шию.

Антон. Ти як?

Толік (*хрипить*). Дихати нема чим.

Антон. Да, брат, розумію. У мене тоже, знаєш, як ком ось тут, у горлі стоїть.

Толік. Шию одпусти, задушиш.

Антон відпускає, ніяково поправляє піджак.

Антон. І що, брат? Як далі? Як будемо?

Толік знизує плечима. Антон встає, бере консерви, підходить до холодильника, ховає консерви туди, натомість дістає ще пива. Сідає, запиває пластівці пивом.

Антон. Піду піднімусь. Треба, брат.

Толік. Пиво остав.

Антон. Да-да.

Ставить пиво, підіймається сходами на другий поверх, проходить, переступаючи через розкиданий підлогою посуд. Підходить до зачинених дверей. Стоїть, зважується. Зрештою рішуче відчиняє двері, заходить досередини, причиняє двері за собою. За кілька секунд вивалюється назад, зачиняє за собою двері, мовчки спускається. Бере своє пиво, допиває.

Антон. Ти хоч би прибрав нагорі. Бардак.

Толік. Угу, тебе не спитав. Думав, приїде Антон Петрович – скаже, чим мені зайнятись.

Антон. Ладно-ладно, давай не зараз. Шо робить будемо?

Толік. Ну, я думав, ти приїдеш – до тебе загрузимо, відвеземо.

Антон. Кудя загрузимо? Немає моста, не проїдеш сюды.

Толік. Та я в курсі.

Антон. І шо тепер?

Толік. Ну, звонить треба, в центр, в адміністрацію, хай вирішують.

Антон. Може, на собі?

Толік. До центру? Іо кеме. І моста немає. Ти шо, вбрід підеш?

Антон. А в об'їзд? Скільки до іншого моста?

Толік. Так там тоже пости. І непонятно, хто стоїть. Кілометрів 25, якщо по прямій.

Антон. Та ну... А хто у нас в адміністрації?

Толік. Саня.

Антон. Хто це?

Толік. Мер.

Антон. Саня мер? Думав, він сидить.

Толік. Може, й сидить уже, не знаю. Тиждень тому виступав по телевізору. Ще електрика була.

Антон. Шо казав?

Толік. За мир казав. Казав, буде перемир'я. Хлібне. Так шо по ходу не сидить.

Антон. Номер є його?

Толік (*дістає свою стару нокіа*). Тільки дзвони сам. Я не буду.

Антон. Чьо так?

Толік. Ну, я типу в опозиції.

Антон. Шо?

Толік. Ну, гроші я йому винен, шо.

Антон (*роздратовано*). Чорт (*шукає в мобіліці*). Немає тут ніякого Сані мера.

Толік. На «Ж» шукай.

Антон. Чьо на «Ж»?

Толік. Ну, Жора він.

Антон. А чьо Жора?

Толік. Ну, в народі його так називають. Жора. Жора мер.

Антон набирає.

Антон. Не ловить.

Толік. Точно. Внизу не ловить. Нагору треба йти. Тільки недовго – телефон сідає.

Антон роздратовано біжить сходами нагору. Набирає.

Антон (*кричить униз*). Не ловить!

Толік. На стілець стань!

Антон. Шо?!

Толік. На стілець, кажу, стань!

Антон хапає стілець, вилазить на нього, знову набирає.

Антон (*дочекавшись виклику*). Алло! Жора? Саня?! Саша? Саш, добрий день. Антон, Шевцов. Да, да, я. Спасибі, я вас тоже радий. Саш, у нас тут ЧП невелике. Мама померла. Да, наша, законна. Да, зовсім. Да-да, спасибі, спасибі, нам тоже жалко... А проблема в чому? Проблема в тому, що моста немає. Ну да, ви в курсі, ясно. А ми за мостом живемо, коло бази колишньої. Ну і шо нам тепер? Не на понтонах же її переправляти, правильно? І тут же ми її не оставим, треба все оформити, поховать, правильно ж? Ну от. Так, може, ви, як законна влада, допоможете?.. Шо? Шо мама робе? Шо робе? Я ж сказав: померла мама. Лежить. Де лежить? Да яка різниця де. Лежить, все харашо з нею. Поховати її тільки треба, літо ж надворі... Да? Поможете? Коли? Завтра? Да? Документи зберемо. Спасибі вам, Жора. Саня, Саша. Спасибі, да, почекаємо, ясно. Спасибі,

Кінець безкоштовного уривку. Щоби читати далі, придбайте, будь ласка, повну версію книги.

ridmi
ТВІЙ УЛЮБЛЕНИЙ КНИЖКОВИЙ

КУПИТИ